

Respect pentru oameni și cărți
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TEODORU, VICTOR

Călător pe Planeta Albastră / Victor Teodoru. -
București : Orizonturi, 2018
ISBN 978-973-736-399-2

821.135.1

Editura ORIZONTURI – București
Bdul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20
telefon: 021.3177679, 0744531333
e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro

VICTOR TEODORU

CĂLĂTOR PE PLANETA ALBASTRĂ

Editura ORIZONTURI

Cuprins

Cuvânt înainte.....	9
Gânduri pentru cititor	11
Poartă către istorie.....	15
Poftiți la Moulin Rouge!.....	26
Arkadaș	36
Pe urmele zeilor.....	42
O așezare ca multe altele	53
Oprește-te o clipă.....	62
Plutind pe Lacul Regelui	65
Întâlnire cu... Himalaya.....	75
O bijuterie la poarta fiordurilor.....	80
Am dat lumină unui... înger.....	87
Insula Curcubeu.....	92
La revedere, prieteni!.....	97
La început a fost visul.....	104
Dincolo de cercul polar	112
Întâlnirea cu... Solsveig.....	125
Un lup de mare se destăinuie.....	132
O iubire dăruită necondiționat	144
Plutind pe ape biblice.....	153
Pe urmele lui Cristofor Columb	159
O istorie de azi și de demult.....	175
Un loc de basm și legendă.....	183
Avionul cu bomba atomică	191

Popas sudanez	195
Rădăcinile viitorului	209
Orașul uitat	218
Întâlnirea de la miezul nopții	231
Un nou început	235

POARTĂ CĂTRE ISTORIE

Cum merge, nea Ciocăzane?
— Cum să meargă? Ceas...
Și șoferul, un bărbat cu trup athletic, cu niște mâini cât latul unei lopeți, cu o privire care-ți inspira încredere și bunătate, avea mereu lipit pe față un surâs dătător de încredere și liniște. El urma să fie omul cu care, împreună cu operatorul de film Mihai Romașcu, odihnească-i Dumnezeu sufletul acolo unde o fi acum, un meseriaș de nota zece plus, răbdător la capriciile redactorilor cu care colabora, trebuia să împărțim kilometrii cei mulți pe care aveam să-i parcurgem în cabina camionului până în Karachi, portul pakistanez la Marea Arabiei. Când ai asemenea oameni alături, parcă și drumul putea fi mai ușor.

Și iată-ne porniți în periplul euroasiatic într-o dimineață de vară călduță, cu un cer senin, transparent. Când ne-am apropiat de podul de la Giurgiu-Ruse m-a încercat – de ce să n-o recunosc? – o ușoară emoție și în același timp o curiozitate justificată. La construirea lui participase și tatăl meu în calitatea sa de specialist, ca inginer al unei mari uzine bucureștene și care avea o mare comandă de a produce părți importante din structura metalică a arcului de oțel care lega malurile românesc de cel bulgăresc, traversând marele fluviu

danubian. Așa că sper să fiu înțeles de ce am privit cu atenție sporită masiva dantelărie de oțel. Știam că acolo fusese și tatăl meu, că acolo el stătuse zile și nopți la rând supraveghind montarea tronsoanelor, a grinzilor de metal.

Camionul nostru rula încet peste puntea de fier, ca și cum ar fi vrut să trecem în revistă „Podul Prieteniei” – așa a fost botezat din capul locului – în timp ce sub noi apele Dunării își continuau leneș drumul spre „Marea cea Mare”.

Odată ajunși pe malul bulgăresc, formalitățile vama-le s-au desfășurat normal și repede, iar în fața noastră a început să se aștearnă drumul pe care urma să-l parcurgem. Pe stânga și mai ales pe dreapta ne însoțeau cartierele mărginașe ale orașului Ruse. Blocuri paralelipipedice, văruiți invariabil în alb, așa cum arătau în cartierele bucureștene Militari, Ferentari, Colentina sau din alte părți din Capitală ca și din alte orașe ale țării. O arhitectură standard, parcă trasă la indigo, construcții în linii simple, fără balcoane, fără ornamente inutile, construite rapid pentru a astâmpăra foamea de spații locative.

Când s-a terminat orașul, au început pădurile care, după nu prea mulți kilometri s-au topit, lăsând locul unor întinse terenuri agricole. Șoseaua era pietruită cu calupuri de calcar gri, așa numitul macadam, cum erau în acea vreme, în București, pe unele străzi încă neasfaltate.

S-au parcurs ușor mai mulți kilometri, așa cum și timpul a trecut repede, sub un cer senin, la fel de albastru și transparent ca și cel pe care-l lăsasem acasă. La un moment dat am fost nevoiți, din cauza unor lucrări

la șosea, să părăsim drumul de piatră și să urmăm o cale paralelă, dar de pământ. Și tot atunci, ca un făcut, ca la o comandă ce avea rostul să ne strice dimineața aceea frumoasă și liniștită, nici nu ne-am dat seama când cerul s-a acoperit de niște nori negri dușmănoși și prevestitori de lucruri rele. Tot atunci s-a pornit o ploaie, dar ce spun eu ploaie, un perete de apă s-a abătut asupra noastră, iar ziua s-a transformat instantaneu în noapte. Șoferul, de altfel un foarte bun profesionist, s-a aplecat mult pește volan, doar-doar o mai putea desluși ceva afară. A fost nevoit să oprească și Ciocăzan, cu nelipsitu-i zâmbet, dătător de încredere și speranță, a șoptit ca pentru sine: „Ăsta-i botezul bulgăresc de bun venit...”

Ca orice ploaie de vară, cu șiroaie despletite de apă, așa cum a început de repede, tot la fel s-a și terminat. Cerul s-a limpezit, atmosfera s-a limpezit și aerul era parcă mai curat și mai binefăcător. Șoferul a pornit motorul autocamionului, dar drumul nu mai era la fel. Îmbibat de puhoaietele diluviene a devenit o pastă în care roțile s-au înfundat și nu mai puteam înainta. Pământul se transformase într-un glod amorf, iar roțile s-au afundat în el până la butuci, patinând nevolnic în tina maroniu-negricioasă.

Ne-am uitat la decorul care ne înconjură, ne-am uitat unii la alții fără să rostim un cuvânt, dar având în priviri aceeași întrebare: „Și acum ce facem?” Am așteptat, fiecare scormonind în minte un răspuns la întrebarea care nu se rostise. După un timp s-au auzit niște păreri, dar fără niciun rezultat când, deodată, s-au văzut luminițele girofarului unei mașini de miliție și care, brusc, au trezit în noi speranța unei salvări. Și așa a și fost. Doi

Roamenii ai legii au coborât din autoturism, l-au întrebat pe șofer ceva în limba lor din care nu înțelegeam nimic (recunoșteam în bulgară doar câteva cuvinte, învățate de la emisiunile sportive transmise de televiziunea bulgară și cu care înlocuiam scurtul program al TVR), după care s-au lăsat păgubași și au plecat, lăsându-ne captivi în camionul inert, imobilizat în drumul improvizat în terenul agricol desfundat.

Firește că ne-am panicat. Cu cine puteam vorbi, pe cine puteam chema în ajutor, cât timp n-o să ne putem deplasa? Întrebările veneau unele peste altele când, iată, salvarea noastră – s-a apropiat de noi o arătare masivă vopsită în galben; un mastodont pe șenile și care făcea să vibreze aerul, ajungând la câțiva metri. Era un caterpillar. Un utilaj mare și puternic folosit pe marile șantiere de construcții și care putea scoate din rădăcini chiar și arbori solizi pe care nimic de pe lumea asta nu i-ar fi putut clinti din loc, cu excepția unei asemenea mașinării ce avea în trupul masiv un motor de forța unui tanc.

Cei doi mecanici ai caterpillarului, doi zdrahoni de bulgari, ne-au salutat prietenește, apoi au întins între tractor și camion un odgon de oțel, s-au suit din nou în cabină, au pornit mașinăria care a început să duduie și să vibreze aerul; odgonul de oțel s-a întins, ca apoi să fim realmente târați prin drumul de pământ care, acum, numai a drum nu arăta și până în cele din urmă am ajuns din nou pe șoseaua cu macadam. A urmat apoi întâlnirea dintre noi și cei doi mecanici bulgari, strângeri de mâini, îmbrățișări sincere și prietenești și rostirea câtorva cuvinte care, fără doar și poate, însemnau mulțumiri pentru prietenii noștri pe care aceștia le-au

înțeles. Momentul sincer de efuziune s-a încheiat cu niște fluturări de mâini, ca apoi fiecare să-și vadă de drumul lui. Totul s-a întâmplat în apropierea așezării Biala.

În fine, șoseaua se întindea din nou în fața noastră, mașina intrase în ritmul normal de funcționare. Am urcat pante, am cotit pe serpentine, am trecut printre păduri, dar de data asta, după cele întâmplate, nu mai admiram decorul, ci priveam cu atenție șoseaua și cerul. Dar n-am putut trece indiferenți pe lângă o așezare care arăta cu totul altfel decât cele întâlnite până atunci. Spectacolul era de-a dreptul surprinzător. Un oraș ale cărui case, multe la număr, păreau lipite de peretele unui munte. Multe case, la fel de multe acoperișuri de țiglă roșie și care-ți dădeau impresia că au fost construite unele peste altele, într-o aglomerare citadină greu de închipuit. Era Veliko Târnovo.

De îndată ce am avut prilejul, în drumul nostru, să gădesc o carte, am răsfoit-o cu un interes aparte, ca să aflu mai multe despre orașul acela de poveste. Și am aflat. Veliko Târnovo a fost capitala unui imperiu, prima capitală ce-și avea o cetate puternică, o mitropolie, o universitate, o istorie bogată legată de însăși ființa națiunii bulgare. În acele momente am hotărât să-mi iau familia și să revin, că cutreier la pas această așezare, să-i descopăr trecutul fabulos și care are concentrată în el glorioasa istorie a poporului bulgar.

Promisiunea avea să se materializeze câțiva ani mai târziu, cu toate că drumurile mele au trecut de mai multe ori prin Bulgaria. Ba, odată, o pot spune, după ce am petrecut un revelion în tren, întorcându-mă acasă de la Istanbul chiar pe un 31 decembrie, la cumpăna dintre

ani, trenul nostru a făcut un popas de câteva ore bune în gara centrală din Sofia. Cum n-aveam de gând să așteptăm continuarea călătoriei închiși între pereții unei cușete a vagonului de dormit, am hotărât împreună cu colegul meu să dăm o tură prin capitala Bulgariei. Ținta – centrul orașului unde se află impunătoarea Catedrală Aleksandr Nevski, monument de arhitectură.

Ne-am urcat, la orele serii, într-un tramvai oarecum aglomerat, cu toate că eram după noaptea Revelionului și fiecare om preferă să stea acasă și să recupereze somnul după noaptea de chef și petrecere. Încercam să privim prin geamurile vagonului cam pe unde suntem, întrebându-ne cu voce tare unde să coborâm, când un domn din spatele nostru, binevoitor și într-o românească fluentă, ne-a îndrumat la momentul oportun. Firește că într-un tramvai unde călătorii vorbesc o limbă pe care nu o cunoști, nu prea te simți în largul tău. Scurtul dialog cu domnul acela amabil ne-a insuflat un sentiment tonic că nu mai suntem chiar atât de singuri și abandonați într-un univers pe care ne străduiam să-l deslușim.

V-am povestit acest moment pentru că are o legătură cu Veliko Târnovo și mâna de ajutor care ți se întinde atunci când te aștepți mai puțin. De multă vreme mă hotărâsem să revin în el, să-l parcurg cu pasul, să-l cunosc mai bine. Și asta s-a întâmplat tot într-o vară frumoasă. Chiar la intrarea în oraș am oprit într-o parcare și am întrebat câțiva cetățeni unde se află hotelul unde aveam rezervarea făcută. Din explicații am înțeles aproximativ cum să ne descurcăm în hățișul stradal când, la un moment dat, un domn între două vârste ne-a vorbit în românește cu un puternic accent slav. Firește s-a legat un scurt dialog din care am aflat că

binevoitorul nostru domn este bulgar, locuiește în altă localitate, dar a revenit – oare a câta oară? – în fosta capitală a imperiului bulgar, simțindu-se atras de oraș, de istoria lui, de oamenii locului, așa cum noi, vrem-nu vrem, ne simțim atrași de Sinaia sau de multe alte așezări din România, unde am fost și am revenit din varii motive personale.

Cu domnul de care am amintit ne-am mai întâlnit pe parcursul șederii în pitoreasca așezare și pot spune că am aflat de la el multe date și fapte istorice despre bătrânul Târnovo.

Pe scurt, Veliko Târnovo – pe lângă bogata încărcătură istorică, pentru romantici, fiindcă sunt din fericire și aceștia pe lume – este o poezie. Farmecul îl descoperi străbătându-i străzile la pas, admirând fațadele multicolore ale caselor, pătrunzând în magazinele ce-și etalează atât în exterior cât și în interior bogăția de mărfuri, în special ceramica, dar și multe alte produse tradiționale din care bulgarii și-au făcut o binemeritată faimă: petalele frumos mirositoare de trandafiri, proveniți din culturile pe care le conservă cu deosebită grijă și a căror materie primă se transformă în mare parte în esențe de parfum îmbuteliate în fiole, ori sticlute mici, ori în sucuri la fel de îmbietoare și care ne bucură papilele gustative.

După cum v-am mai spus, cu ghidul nostru de la intrarea în oraș ne-am mai întâlnit și s-a arătat îndatoritor de amabil să ne dea și unele amănunte demne de luat în seamă. Așa am aflat că edilii au păstrat cu grijă vechea arhitectură, cei care au dorit să-și construiască niște vile moderne sau blocuri de locuințe au primit aprobare în afara perimetrului vechiului oraș.

Multe din construcțiile vechi au pe ele semnele unei arhitecturi specifice zonei. Acolo unde ar fi fost balcoane, chiar din timpul construcției au fost închise, contribuind la mărirea spațiului locativ. Dar mai este un avantaj. Primul etaj prelungindu-se deasupra trotuarelor îi protejează pe cetățeni în timpul ploilor de toamnă sau de primăvară.

Orașul construit pe trei dealuri Tsarevets, Trapezița și Sveta Gora este înfrățit cu multe altele din Europa, America de Nord și de Sud, din Asia și din Orientul Apropiat. În România Veliko Târnovo este înfrățit cu un oraș-lemn al istoriei noastre, al culturii românești – municipiul Iași.

Există o stradă principală, bineînțeles comercială, cu șirul de magazine, dar și de mici terase cu măsuțe la fel de mici, unde poți lua o gustare frugală însoțită de o bere bulgărească bună-bună de tot sau să-ți satisfaci pofta de dulciuri cu o baclava sau o sarailie, privind imaginea cetății Orașului Țarilor, dar și cursul sinuos al râului lantra. Dacă îmi permiteți să-mi dau cu părerea, farmecul fostei capitale al celui de al doilea Imperiu Vlaho-Bulgar îl descoperim în străduțele, unele dintre ele chiar strâmte și din cauza asta puțin cam întunecoase, dar cu o înfățișare medievală notabilă, cu căsuțe lipite, bineînțeles, unele de altele, iar în unele cazuri cu calcanul săpat direct în stânca dealului. Pe asemenea ulițe n-ai cum să mergi decât cu pasul. Totul este în pantă, iar în multe cazuri legătura străzilor de sus cu cele de jos se face prin scări de piatră trasate printr-un culoar strâmt între case. Îmi amintesc că o asemenea rezolvare urbanistică am întâlnit-o la Delphi, dar și în alte locuri.

Acolo unde s-a putut, casele au lăsat în mijlocul lor un patralater, loc liniștit pentru niște piațete mici ce adăpostesc diferite prăvălioare. Am intrat într-una din ele, ademenit de aromele unei cafele. Interiorul magazinului este strâmt, cât să se întoarcă două-trei persoane. Pe una din părțile laterale ale încăperii trona o tavă mare cu nisip pe care erau așezate ibrice de aramă și în care se pregăteau cafelele care răspândeau de jur împrejur niște arome de ameței de plăcere. Pe alte două laturi ale prăvălioarei două bănci acoperite de lavițe. Bineînțeles că nu puteam pleca fără să beau o cafea, dar am preferat să fac această operațiune în exterior, lângă ușa de intrare unde era o măsuță pe care nu încăpeau mai mult de două ceșcuțe. Economia de spațiu este puțin incomodă însă atmosfera, decorul citadin și liniștea ce te înconjoară nu pot să-ți facă decât bine.

După atâta colindat prin Veliko Târnovo, ba în sus, ba în jos (aici cele două direcții sunt obligatorii și asta prin simplul fapt că după cum spuneam, orașul pare agățat de peretele de piatră al celor trei dealuri care, după opinia mea modestă, sunt mai mult de atâta, după o plimbare care ne-a încântat sufletul de frumos, de armonie naturală, de culoare, de ordine, la orele serii ne-am retras la hotel. Am ocupat un loc pe terasa restaurantului care a fost în așa fel construit încât cei care se află aici să poată avea o imagine panoramică asupra Tsarevetsului, unde a fost construită marea cetate a Țarilor, transformată în fortăreață bizantină în secolul al IV-lea d.Hr., cât și asupra văii pe unde curge râul lantra însoțit de șoseaua pe care circulă turiștii motorizați. De aici unde ne-am stabilit, aveam să